

Modulis 7b: Veselības aprūpes apsaimniekošanas sistēma. Darbs ar atkritumiem un to savākšana

Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības Programmas un Pasaules Vides Fonda globālais projekts «Labas veselības aprūpes atkritumu apsaimniekošanas prakses veicināšana, lai samazinātu vides piesārņojumu, kā arī dioksīnu un dzīvsudraba izdalīšanos»

Prognozējamie rezultāti

- Ieviesiet programmu darbam ar bīstamajiem atkritumiem un to savākšanai.
- Izvērtējiet un uzlabojiet darbu ar vispārējiem un bīstamajiem atkritumiem un to savākšanu

Mērķi

- Identificēt vietas, kur veselības iestādē varētu rasties ir uzglabāti infekciozie atkritumi
- Izstrādāt stāvu plānus ar atbilstoši norādītām zonām, krāsu kodiem, marķējumu, atzīmēm un atkritumu maisu un tvertņu izvietojumu
- Apspriest pieņemamus risinājumus rūpnieciskiem ar krāsu kodētiem maisiem un aso atkritumu konteineriem
- Izstrādāt informatīvus plakātus un zīmes par atkritumu šķirošanu
- Izstrādāt procedūras pareizai atkritumu nožogšanai un izvešanai un drošam darbam ar atkritumiem, prasības ievērot par $\frac{3}{4}$ tvertnes piepildījuma nosacījumu un noteikt savākšanas biežumu
- Aprakstīt procedūras pareizai infekciozo atkritumu savākšanai un darbam ar tiem

Resursi

- Izraksti no valsts normatīvajiem aktiem par darbu ar ārstniecības atkritumiem un to savākšanu
- Pasaules Veselības organizācijas Zilās grāmatas (Blue Book) 7. nodaļa
- Šķirošanas plakātu paraugi

Soļi pareizai atkritumu iznīcināšanai

- Atkritumu daudzuma samazināšana
- Šķirošana
- Darbs ar atkritumiem
- Pārstrāde
- Transportēšana
- Iznīcināšana

Iestādes infekciozie atkritumi

- Atkritumi tiek ražoti jebkurā vietā, kur tiek veikta diagnostika, ārstēšana vai izmeklējumi, tai skaitā:
 - Palātas
 - Laboratorijas
 - Injekciju telpa
 - Ambulatoro pacientu nodaļas
 - Aptieka
 - Radioloģijas nodaļa
- Visām atkritumu tvertnēm ir jāatrodas tieši atkritumu ražošanas vietā

Atkritumu tipi

ATKRITUMU TIPS	TVERTNES VAI MAISA SPECIFIKĀCIJA	PIEMĒRI
<p>Asie atkritumi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tvertnei ir jābūt nodrošinātai pret caurduršanu, ar hermētiskiem sāniem un apakšu un izturīgai. - Tvertnei ir jābūt apzīmētai ar bioloģiski bīstamas vielas marķējumu. - Ja tvertne tiek izmantota aso atkritumu transportēšanai, tai ir jābūt aizveramai. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tukša balinātāja pudele ar bioloģiski bīstamas vielas marķējumu - Bieza, stingra, pret caurduršanu droša kartona kaste ar bioloģiski bīstamas vielas marķējumu -Stingras plastmasas tvertne ar bioloģiski bīstamas vielas marķējumu
<p>Neasie cietie un pusšķidrie bioķīmiskie atkritumi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Plastmasas maisiem ir jābūt hermētiskiem, drošiem pret iziršanu, saplīšanu vai saraušanu normālos ekspluatācijas apstākļos. Plastmasas maiss ir jāievieto stingrā tvertnē. - Stingrajai tvertnei ir jābūt hermētiskai, izturīgai, apzīmētai ar bioloģiski bīstamas vielas simbolu un kodētai ar krāsu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Plastmasas maiss, kas ievietots dzeltenā krāsā nokrāsotā skārda atkritumu kannā vai tvertnē ar bioloģiski bīstamas vielas marķējumu - Tiklīdz tas ir iespējams, ir jāizmanto dzeltenie plastmasas maisi
<p>Neasie šķidrie bioķīmiskie atkritumi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tvertnei ir jābūt hermētiskai un izturīgai. -Ja tvertne tiks izmantota atkritumu transportēšanai, tai ir jābūt apzīmētai ar bioloģiski bīstamas vielas marķējumu. -Tvertnēm ir jābūt tādām, lai transportēšanas laikā no tām nevarētu izlīt šķidrie atkritumi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pudeles, pudelītes, plastmasas tvertnes, skārda kārbas, spaiņi

Maisu un tvertņu kodēšana ar krāsām

- Visos atkritumu apsaimniekošanas etapos līdz atkritumu gala iznīcināšanai ir jā saglabā viens un tas pats krāsu kods
- Tas palīdz:
 - nodrošināt pret nekompetentu aģentūru veiktu atkritumu viltošanu
 - viegli strādāt ar atkritumiem
 - nodrošināt pret nejaušu atkritumu sajaukšanu

Tvertnes atkritumu savākšanai

- Atkritumu savākšanai paredzētajām tvertnēm ir jābūt hermētiskām, izgatavotām no plastmasas/metāla un kodētām ar krāsu

Maisi atkritumu savākšanai

- Tvertnēs ir jābūt ievietotiem tādas pašas krāsas plastmasas maisiem/oderējumam
- Uz plastmasas maisiem un tvertnēm ir jābūt skaidri redzamam simbolam 'Bioloģiski bīstama viela'

Drošības kastes

Drošības kastes ir paredzētas šādiem atkritumiem:

- Šļirces un adatas
- Šļirces ar noņemtām adatām (ja tiek lietots adatu noņēmējs)
- Adatas ar noņemtu infūzijas komplektu
- Skalpeļi
- Asmeņi
- Saplēsts stikls (piem., pipetes, ampulas, saplīsušas pudelītes)

Attēls pārpublicēts no PVO.int

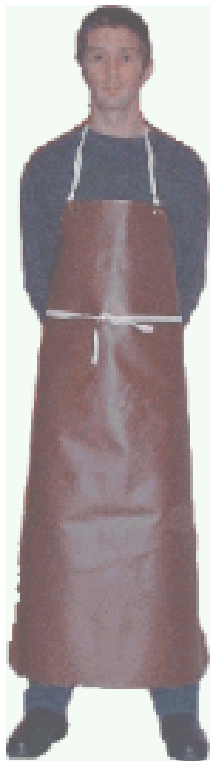
Darbs ar infekciozajiem atkritumiem

- Strādājot ar atkritumiem, ir jālieto aizsargapģērbs, tai skaitā:
 - Priekšauts
 - Lielas noslodzes cimdi
 - Apavi ar nosegtu purngalu (piem., gumijas zābaki)
 - Krekli ar garām piedurknēm
 - Kombinezoni
 - Aizsargbrilles
 - Brilles
 - Maska

Attēls pārpublicēts no OSHA.gov

Darbs ar infekcioziem materiāliem

- Kā tiek pieņemts lēmums par konkrēta individuālā aizsardzības līdzekļa lietošanu:
 - Strādājot ar asajiem atkritumiem
 - Savācot infekciozus atkritumus
- Darbā ar infekcioziem atkritumiem tiek stingri ieteikts izmantot: cimdus, kombinezonus, priekšautus, kāju aizsargus/zābakus

Darbs ar infekcioziem atkritumiem

- Vienmēr lietojiet cimdus
 - Lietojiet biezus darba cimdus
 - Izvēlieties cimdus, kas ir izturīgi pret griezumiem, skrāpējumiem un sadzīves ķīmikālijām
 - Izvēlieties cimdus, kas nodrošina vieglu satveršanu
 - Cimdiem ir labi jāpieguļ un tie nedrīkst aizkavēt darba veikšanu
 - Pārbaudiet reakciju uz alerģijām (piem., lateksam)

Darbs ar infekcioziem materiāliem

- Kādos gadījumos ir jālieto cimdi?
 - Strādājot ar ārstniecības atkritumiem
 - Aizblīvējot maisus un tvertnes
 - Transportējot ārstniecības atkritumus
 - Noglabājot ārstniecības atkritumus

Darbs ar infekcioziem atkritumiem

- Kā lietot cimdus?
 - Pārbaudiet, vai cimdos nav plīsumu vai caurumu, izmetiet cimdus ar iegriezumiem vai caurumiem
 - Ja cimdi kļūst netīri, izmazgājiet tos
 - Pēc cimdu novilkšanas vienmēr nomazgājiet rokas

Infekciozo atkritumu savākšana

- Nav pieļaujam atkritumu uzkrāšanās to rašanās vietā
- Atkritumi ir jāsavāc katru dienu (vai arī cik bieži nepieciešams) un jāpārvieto uz īpašo centrālo atkritumu glabātuvi

Pareiza maisu aizvēršana

- Darbiniekiem ir jānodrošina, lai atkritumu maisi tiktu cieši noslēgti un aizzīmogoti brīdi, kad tie ir piepildīti par aptuveni $\frac{3}{4}$ no tilpuma
- Vieglus maisus var noslēgt, tos aizsienot
- Smagākiem maisiem, iespējams, ir nepieciešama plastmasas blīvējuma lente vai pašnoslēdzoša lente
- Maisus nedrīkst noslēgt ar skavām

Atkritumu tvertnes pārpildīšana

- Kāpēc tas notiek?
- Kā to novērst?

Pareiza aso atkritumu savākšana

- Pirms drošības kastu noslēgšanas un aizzīmogošanas tās drīkst būt piepildītas par $\frac{3}{4}$ no tilpuma
- Aizzīmogatās aso atkritumu tvertnes pirms izvešanas no slimnīcas palātas vai nodaļas ir jāievieto marķētā infekciozu ārstniecības atkritumu maisā

Aso atkritumu tvertnes pārpildīšana

- Kāpēc tas notiek?
- Kā to novērst?

Nepārpildīt!

Atkritumu izvešana

- Maisus nedrīkst izvest, ja vien uz tiem nav marķējuma, kurā ir norādīts:
 - ražošanas vieta (slimnīca un palāta vai nodaļa)
 - saturs
 - datums
- Maisi vai tvertnes ir nekavējoties jānomaina ar jauniem tāda paša tipa maisiem vai tvertnēm
- Visās atkritumu ražošanas vietās ir jābūt pieejamiem jaunu savākšanas maisu vai tvertņu krājumiem

Šķirošanas kļūdas

- Neļaujiet darbiniekiem mēģināt labot šķirošanā pieļautās kļūdas, izņemot priekšmetus no maisa vai tvertnes pēc to izmešanas vai ievietojot vienu maisu citā atšķirīgas krāsas maisā
- Ja vispārējie un bīstamie atkritumi ir nejauši sajaukti, ar sajauktajiem atkritumiem ir jāstrādā kā ar bīstamajiem ārstniecības atkritumiem

Diskusijas tēmas

- Valstī pieņemtie īpašie normatīvie akti attiecībā uz darbu ar atkritumiem un to uzglabāšanu
- Protokoli un procedūras jūsu iestādē
- Stiprās un vājās puses
- Ko mēs varam uzlabot?